

Ашық сабақ “Қазақстан қазба байлықтары”

Сабақтың мақсаты:

- Оқушыларға Қазақстанның пайдалы қазбалары, олардың кен орындары, орналасу ерекшеліктері туралы түсінік беру;
- Ой-өрістері мен білім, білік, дағды іскерлігін дамыту арқылы пәнге деген қызығушылығын арттыру;
- Өз жерлерінің табиғат байлықтарын танып білуге, қадір тұтуға және жалпы табиғатты қорғауға тәрбиелеу;

Психологиялық тренинг

Үлкенге де Сіз

Кішіге де Сіз

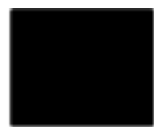
Сәлем бердік Сіздерге

Құрметпеннен біз.

Ой қозғау. Мағынаны ашу

- Қазақстан қандай мемлекет?
- Несімен бай?
- Қандай қазба байлықтары бар?
- Пайдалы қазбалар дегеніміз не?
- Елімізде пайдалы қазбаларды зерттеген кім?

ҚР жер қойнауында кездесетін пайдалы қазбалар:

Тас көмір

Қоңыр көмір

Мұнай

Табиғи газ

Темір

Марганец

Хромит

Вольфрам

Молибден

Н

Никель

А

Алюминий

Мыс

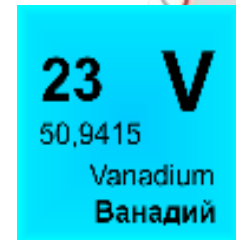
Полиметалл

Pb 82

207,2

Plumbum
Свинец

Пайдалы қазбалар – табиғи түрінде немесе өңделгеннен кейін шаруашылыққа пайдалануға болатын минералдар мен тау жыныстары.

Ғалым, академик, геолог Қаныш Сәтбаев кен орындарын ашып, Қазақстанның кен қорларының картасын жасады.

Пайдалы қазбалар

Жанатын

шөгінді
жыныстарда
кездеседі

Рудалы

кристалды
тау
жыныстары

Рудасыз

магмалық
шөгінді
жыныстар

*Төртінші сәуір.
Қазақстан қазба
байлықтары.*

Сөздікпен жұмыс

- Қазба байлықтар – полезные ископаемые
- Мұнайлы жерлер – нефтяные земли
- Минералды ресурстар – минеральные ресурсы
- Шикізат – сырьё
- Мыс – медь
- Қорғасын – свинец
- Қалайы – олово
- Халық шаруашылығы – народное хозяйство

1 тапсырма. Мәтінмен жұмыс

- Әр топ мәтінді оқып, түсініп, постер құрастыру.
- Дайындыққа 2 мин, қорғауға 1 минуттан

2 тапсырма.

Кестені толтыру (5 минут)

Кен орындары бар жерлер	Кеннің түрі	Шартты белгілері	химиялық элементі
Көкшетау			
Ақсу, Бестөбе			
Екібастұз			
Арал			
Атырау			
Жезқазған			
ШҚО			

3 тапсырма.

“Байлық” сөзін тәуелді түрде
септеңдер.

1 топ – I жақта, жекеше

2 топ – II жақта, жекеше

3 топ – III жақта, жекеше

4 тапсырма. Логикалық тапсырма

Мақалдарды толықтырып, аудармасын тауып, химиялық элементін және суретін салыңдар:

1 топ – “Қойдың сүті - .....”

2 топ – “Аз сөз - ....., көп сөз - .....”

3 топ – “..... қызған кезде соқ”

Тест сұрақтары

- **1. Қазақстан қай материкте?**
- а) Африка
- ә) Еуразия
- б) Австралия
- **2. Қай септік жалғауы: Менделеев кестесі... элементтері.**
- а) ілік септік
- ә) табыс септік
- б) шығыс септік
- **3. «Дүние» сөзінің синонимдік қатары:**
- а) әлем, жер жүзі
- ә) мемлекет
- б) адамзат
- **4. «Богатство природы» сөз тіркесінің аудармасы:**
- а) жер қойнауы
- ә) табиғат лирикасы
- б) табиғат байлығы
- **5. «Туған жер байлықтары» сөз тіркесінің аудармасы:**
- А) родина наша
- Ә) богатство родной земли
- Б) богатая страна
- **6. «Ойнап сөйлесең де, ...» мақалды жалғастыр**
- А) сабақ оқы
- Ә) ойлап сөйле
- Б) білім ал
- **7. Жараны зарасыздандыратын зат? (химиялық элемент)**
- А) су
- Ә) дәке
- Б) йод
- **8. Бестөбе кенішінен ..... өндіріледі.**
- А) алтын
- Ә) асбест
- Б) тұз
- **9. Ұлы ғалым, академик, геолог**
- А) Ш.Уәлиханов
- Ә) Қ.Сәтбаев
- Б) С.Асфендияров
- **10. Химиялық элементтер кестесін құрастырған**
- А) Д.Менделеев
- Ә) А.Байтұрсынов
- Б) Ы.Алтынсарин

Тест тапсырмасы. 5 минут

Жауаптары:

1. ә

2. а

3. а

4. б

5. ә

6. ә

7. б

8. а

9. ә

10. а

Б Б Ү

БІЛДІМ

**БІЛГІМ
КЕЛЕДІ**

ҮЙРЕНДІМ

Сұрақ-жауап

- Бүгінгі сабақ ұнады ма?
- Несімен ұнады?
- Қандай жаңалықтар білдіңдер?
- Жаттығу орындауда қиыншылықтар болды ма?

Формативті бағалау

Топ	Постер құру	Кестемен жұмыс	Жазба жұмысы, септеу	Мақалды толықтыру	Тест	Қорытынды ұпай
“АЛТЫН”						
“КҮМІС”						
“МҰНАЙ”						

Үй тапсырмасы

**“Пайдалы қазба” – 5 жолды
өлең (синквейн) құрастырып
келу.**